

V. ESZTERGOMI FOTÓBIENNÁLÉ

1986

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS

V. ESZTERGOMI FOTÓBIENNÁLÉ 1986

VÁRMŰZEUM RONDELLA

AZ V. ESZTERGOMI FOTÓBIENNÁLÉ RENDEZŐSZERVEI:

Művelődési Minisztérium

Magyar Fotóművészek Szövetsége

Komárom Megyei Tanács V. B. művelődési osztálya

Városi Tanács V. B. művelődési osztálya

Vármúzeum, Esztergom

Balassa Bálint Múzeum, Esztergom

Komárom Megyei Tanácsi Tervező Iroda, Esztergom

Petőfi Sándor Általános Művelődési Központ, Esztergom

✽ ✽

A zsüri tagjai:

FÉNER TAMÁS

DR. BÁRDOS ISTVÁN

TÓTH JÓZSEF

HORVÁTH BÉLA

FABIÁN LÁSZLÓ

KESZTHELYI FERENCNÉ

✽ ✽

A kiállítást rendezte: HORVÁTH BÉLA,
az esztergomi Vármúzeum igazgatója

A rendezőbizottság elnöke: FABIÁN LÁSZLÓ

Katalógusterv: BAK IMRE

ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS

Istenem – tűnődhetnék az alkotó, a szervező, a néző – milyen röpke egy évtized a fényképezőművészetben is, ahol pedig igencsak kihasználtak a pillanatok, hiszen – nagy valószínűséggel – úgyszólván mindegyikben elkattanhat egy fényképezőgép, tehát dől ránk a kép számolatlanul; tonnában kifejezve is háttorzongató adat lehet, hát még az információ alapegységeire fordítva. Azazhogy, igazítom ki magam rögvést, ez utóbbi jelentőségét kevésbé érzékeljük mindennapjainkban; a fotó – úgy tetszik – rálelt saját sorsára (ez részben önmegsemmisítés), beküzdötte magát a hírtermelés szférájába. Ettől a dömping, ettől az ellenőrizetlen tömegtermelés, amelyre legyinteni lehetne, ha nem fődné el igen gyakran azt, amit éppen kiemelni szeretnénk gátlátalan emésztéséből: az esztétikai funkcióban is érvényes fényképet, kissé nagyképűbben: fotóművészetet.

Az ötödik esztergomi fotóbiennálé részben jelzi, hogy nem adtuk föl eredeti reménykedéseinket; változatlanul hisszük, érdemes ezt a „válogató” munkát elvégeznünk, sőt, ennél is tovább lépve a „válogatásban” (az idézőjel azoknak szánva, akik nehezményezik, hogy egy időben, térben korlátozott rendezvény szelektál), külön figyelemre érdemesíteni a művészi szándékú fotózásból azt, ami e művészet továbbblendítését célozza, tehát az experimentális jellegű fényképet. Ugyanakkor jelzi ez az alkalom azt is, hogy a tömegtermelés folytatódik, hogy az ember immár a kultúrában is föladott minden ésszerűséget, követhetetlen termeléssel árasztja el maga magát, sóhajtozik, nyög alatta, és kísérletei, hogy fölszabaduljon az elviselhetetlennek tetsző nyomás alól, rendre csődöt mondanak. Pedig, engedtesék meg ezúttal ennyi egyszerűsítés, ezt is kiolvashatjuk a minduntalan hatalmas robajjal rántkötő és villámsebeseen távozó izmusok mutatóanyag halandzsáiból.

Válogatásunk során megdöbbenett bennünket, milyen tétován mozognak fényképezőink a világ új jelenségei között, mennyire megzavarták őket az elmúlt időszakok váltásai, mennyire képtelenek önmagukat őrizni önnön tevékenységükben. Könnyű volna ilyenkor a felelősséget rájuk háritani: szánalmas féltehetségek, korábbi színvonalas teljesítményeik a véletlen műve, bonyolultabb helyzetek fölszínre vetik korlátaikat. Csakhogy ez a sommázott rosszindulat mégcsak az igazság környékén sem járna. Ebben a jelenségben ugyanis az egyén kudarcra sokadrangú kérdés. Gyanúm szerint itt az emberi társadalom torpan meg újra meg újra olyan akadályok előtt, amelyeket – sejtí – képtelen átugrani, holott önmaga állította. Tudniillik, a művészetnek – úgy tetszik – a humánkultúra szféráját kéne elhagynia, ami gyakorlatilag önmaga megsemmisítését jelentené. Márpedig ha még kitartunk amellett, hogy a „művészet nélkülözhetetlen” (ámbrár változatlanul igaz Cocteau paradoxonja: „csak tudnám, mihez”), akkor ennek a folyamatnak a veszélyességét érezzük át elsősorban. Ez utóbbi álláspontban viszont – és ez kétségtelen, tagadni sem lehet

– rengeteg a tradicionális elem, az összetevők egyértelműen egy hagyomány megóvása irányába mutatnak.

Lehet, hogy ez ellenszenves a minduntalan új után kajtatóknak, a hamvaikból szárnyatlan főnixként is újra éledő avantgardistáknak.

Én azonban ezúttal szükségét érzem a félreérthetetlen fogalmazásnak, szükségét az egyértelmű kimondásnak még akkor is, ha látom a savanyú képeket, hallom az átkokat; valamiféle **újkonzervativizmusra** van szükség: fölül kell vizsgálni a történet jelenségeit, esetleg átrendezni a kikristályosodottnak vélt értékeket is, az ún. forradalmak reakcióit megint górcső alá venni és kimenteni azokból is az értékes mozzanatokot. Előtérbe helyezni olyan tartózkodó életműveket, amelyek – első látásra – nem a főirányok mentén helyezkednek el, ugyanakkor azonban rendkívüli eredményeket értek el a szakmai lehetőségek kimunkálásában, tágításában. Azt hiszem, ismét csak a nyelvre, a kifejezésre kell koncentrálnunk (hangsúlyozom, ez nem új gondolat, ezért is beszélek konzervativizmusról), hogy világosan kifejhessük gondolatainkat.

Egyetlen évtized alatt a fotóművészek is rengeteg iskolát kellett kijárnia. Ezekben az iskolákban többnyire homlokegyenest ellentétes tanítások voltak divatban. Szorgalmasan megtanulta az ellentétes (ellentmondó) tanításokat, arra azonban nemigen maradt sem ideje, sem ereje, hogy firtassa azt, összeköti-e ezeket antagonizmusuk ellenére is valami, és egyáltalán mi lehet az. Ugyanis mire ez megfordult volna a fejében, már egy másik iskolába járt, s a tananyag elvette a gondolkodás lehetőségét. (Ahogy az iskolában mindig történik.)

És most tessék megegyszer visszagondolni a képsorra, amivel ezt az eszmeifuttatást kezdtem. Hatalmas homokhegy fölöttünk, legvélténebb mozdulatunkra is pereg a homok. Így fest napjaink fotós információja. Szegény fényképezőnek – úgy érzi – ezt a mérhetetlen hegyet is meg kell emészténie.

De nem tudja.

Ahogy a tanításokat szintén csak nehezen, közbülső összefüggéseiket pedig még úgy se.

Azt hiszem az igazi fényképezőművész, akit igazándiból maga a művészet érdekel, nem pedig annak mindennapokra lefordított gyakorlatiassága, nyomasztó álmokkal alszik. Álmaiban a többtonnányi kép telepszik a mellére, s tüdeje képtelen súlyával megbirkózni. És még így is azt az egyetlen képet próbálja előhúzni a halmazból (ahogyan a jóslással teli boritékot a papagáj), amely – legalább saját használatra – valamiféle útmutatással szolgál. És egyre csak keresi, ezenközben pedig fuldokol, és egyre csak nem találja.

Hogyan is találná, ha egyszer az a kép – képreneteg ide, halom oda – egyelőre nincs meg; pontosabban, valamilyen formában a saját fejében van, előhívásához azonban nem elegendők azok az eljárások, amelyeket ismer.

Fábián László

THE FIFTH

„My God!“ the creator, the organizer, and the viewer might think, „how short-lived a decade can be in the art of photography, where every moment is exploited, for in each one of them a camera can be clicked, thus the pictures topple down upon us, which, expressed even in tons, can be a shocking figure, but even more relate.“ That is, let me correct myself right away, we perceive the significance of the latter less so in our everyday lives. The art of photography discovered its own fate (this is, in part, self-destructive); it fought itself into the sphere of the production of the news. This is the reason for the dumping, the uncontrolled mass-production, which could be disregarded, if only it wouldn't contreal so often what is wished to be emphasized from its unhindered digestion: the aesthetic photograph – or in a somewhat more conceited way: the photographic art.

The fifth Esztergom Photobiennale means, in part, that we haven't given up our original hopes. We invariably believe that it's worthwhile to carry out this „selective“ work. In fact, stepping on in the „selecting“ (the quotation marks are meant for those who object to a program limited to one time and field), special attention must be made worthy of that, which aims the promotion of this art from the artistically intended photograph, thus the experimental type of photograph. At the same time this occasion also shows that the mass-production is continuing, that man has, by this time, given up all rationalities in civilization, as well; he floods himself with immense production, sighs, groans beneath it, and his endeavors to free himself from below the apparently unbearable load usually end in failure.

But allow me this much simplicity – this, too, can be gathered from the flashy gibberish of the ismus, which burst upon us with a never ending, tremendous roar and part with the speed of lightning.

In the course of our selecting, we were astounded how hesitantly photographers move about in the world's new situations, how disturbed they were by the changes of the past periods, and how incapable they are of retaining themselves in their own work. It would be easy, under such circumstances, to shift the blame upon them: pitiful half-talent, their former high-quality accomplishments are the work of chance, while the more complicated situations expose their weaknesses. The only thing is, that all this spitefulness together doesn't even come near the truth. That is, in this instance, the individual's unsuccessfulness is a question of insignificance. I suspect the human society stops short here again and again before such obstacles, that it feels it is incapable of surmounting, though it set them up itself. As a matter of fact, art, in my opinion, should leave the sphere of human culture, which means it would virtually self-distruct. Yet if we are to persist that „art is indispensable“ (although Cocteau's invariably true paradox goes: „if only I knew for what“), then primarily, we are feeling the significance of the danger of this process. In this latter point of view, however – and this is indis-

putable – there are countless traditional elements; the components unanimously tend toward the preservation of a tradition.

This may be offensive to those who incessantly seek new things and those avant-gardes who rise renewed from their ashes as a wingless phoenix.

Nevertheless, at this time, I feel the need for the unequivocal statement, in spite of the wry faces I see and the curses I hear. There is need for some sort of **new conservatism**: the events of the history must be re-examined, perhaps the values thought to be already formed should also be reorganized, and the so-called reactions of the revolution need to be placed under the microscope again and its valuable moves saved, too. Those undemonstrative life-works, which at first sight, do not situate themselves along the main trend, however at the same time have reached extraordinary results in the shaping and expanding of trade possibilities, must be placed in the foreground. Again I think language and expression must be concentrated on (I emphasize that this is not a new concept; this is why I am speaking of conservatism), so that our thoughts can be clearly expressed.

The photographic artist has had to go through a vast number of schools within only a decade. In these schools mostly diametrically opposed teachings were in fashion. He would diligently learn the contradictory teachings, but he was left neither time nor energy to be inquisitive about whether anything tied these together, despite the antagonisms, and what this might at all be. Since by the time this could occur to him, he was in the next school, and the subject matter of instruction took away the possibility for reasoning. (As it always happens in school.)

And now think back to that sequence, with which I began this essay. A high sand hill above us and even our most innocent move will set the sand a-trickle. This is how the information of our photographers appears today. The poor photographer – he feels – has to digest this immense mountain.

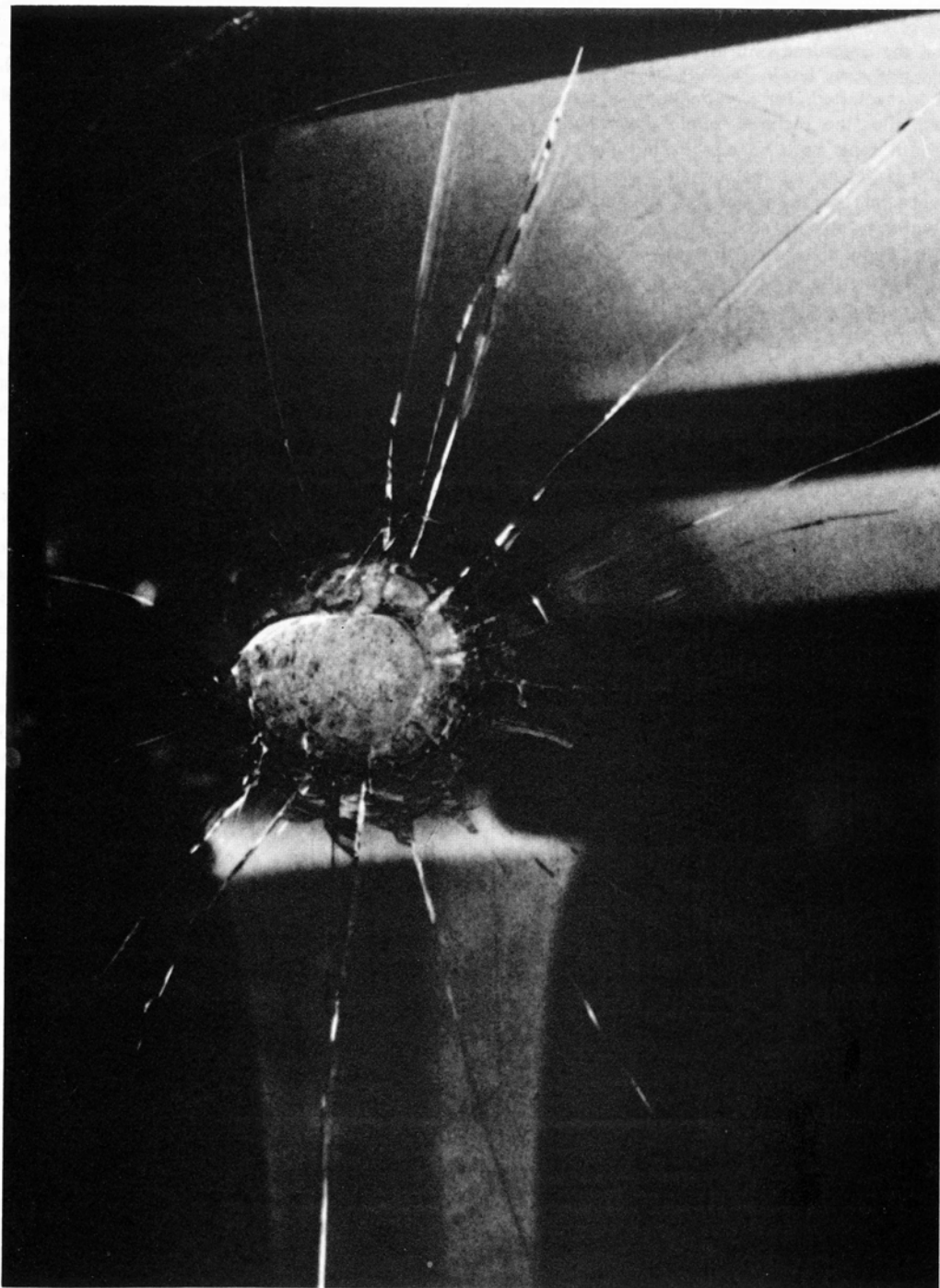
But he can't.

Just as the teachings can also do so only with difficulty, their intermediary inferences can even less so.

I think the true artistic photographer, who is interested solely by the art itself and not its day-to-day practicality, has nightmares. In his dreams the many tons of pictures settle on his chest, and his lungs are unable to tackle their weight. Still he tries to draw forth that single picture from the heap, which, at least for his own purpose, serves as some sort of guidance. And he keeps on searching, while he just chokes, and still can't find it.

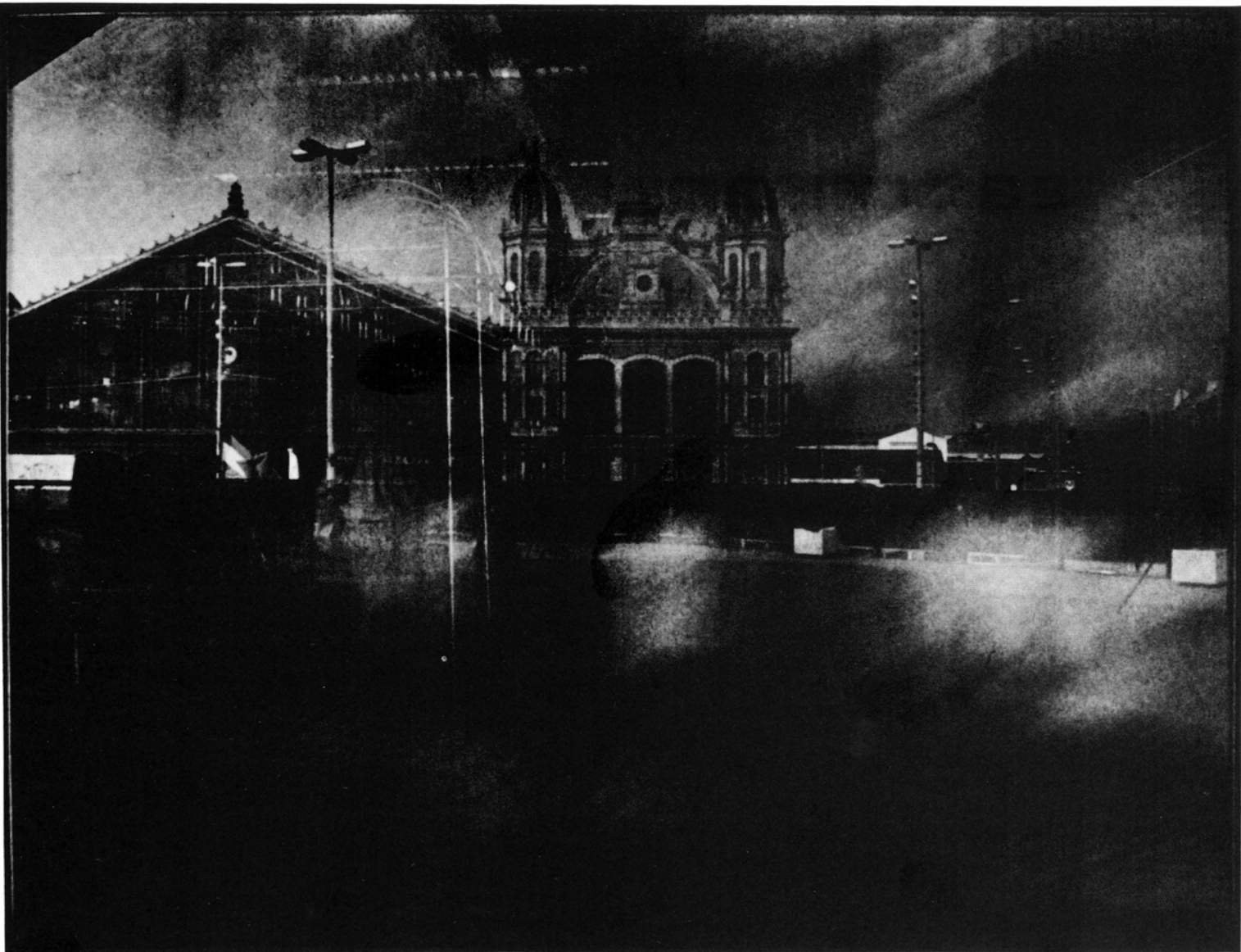
How could he find it, if once that picture – pictures piled here, stacked there – for the time being, doesn't exist? Putting it more precisely – in some form it's in his own mind, but those methods, with which he is familiar, are not sufficient for its development.

László Fábrián

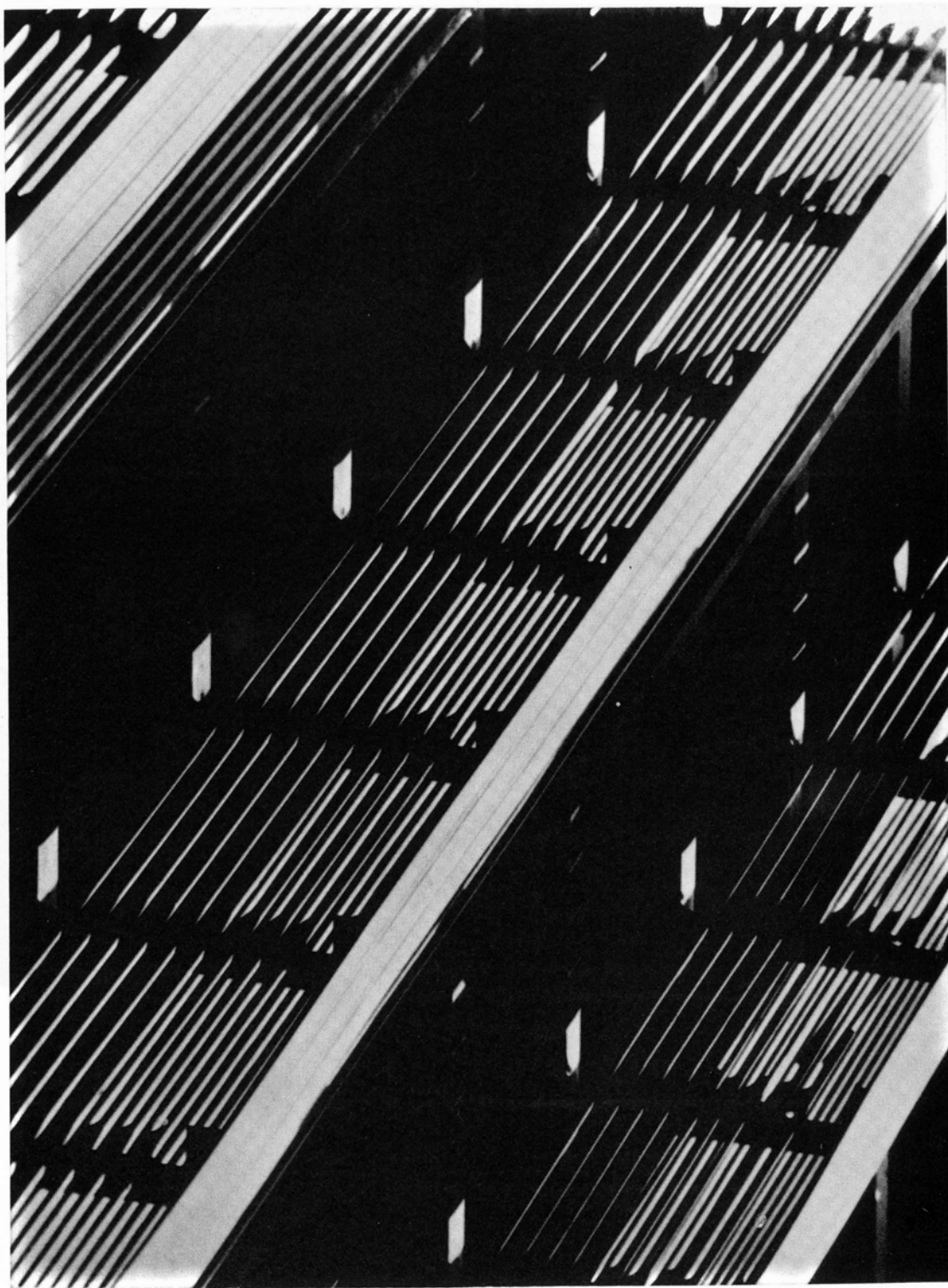

ARANYI Sándor

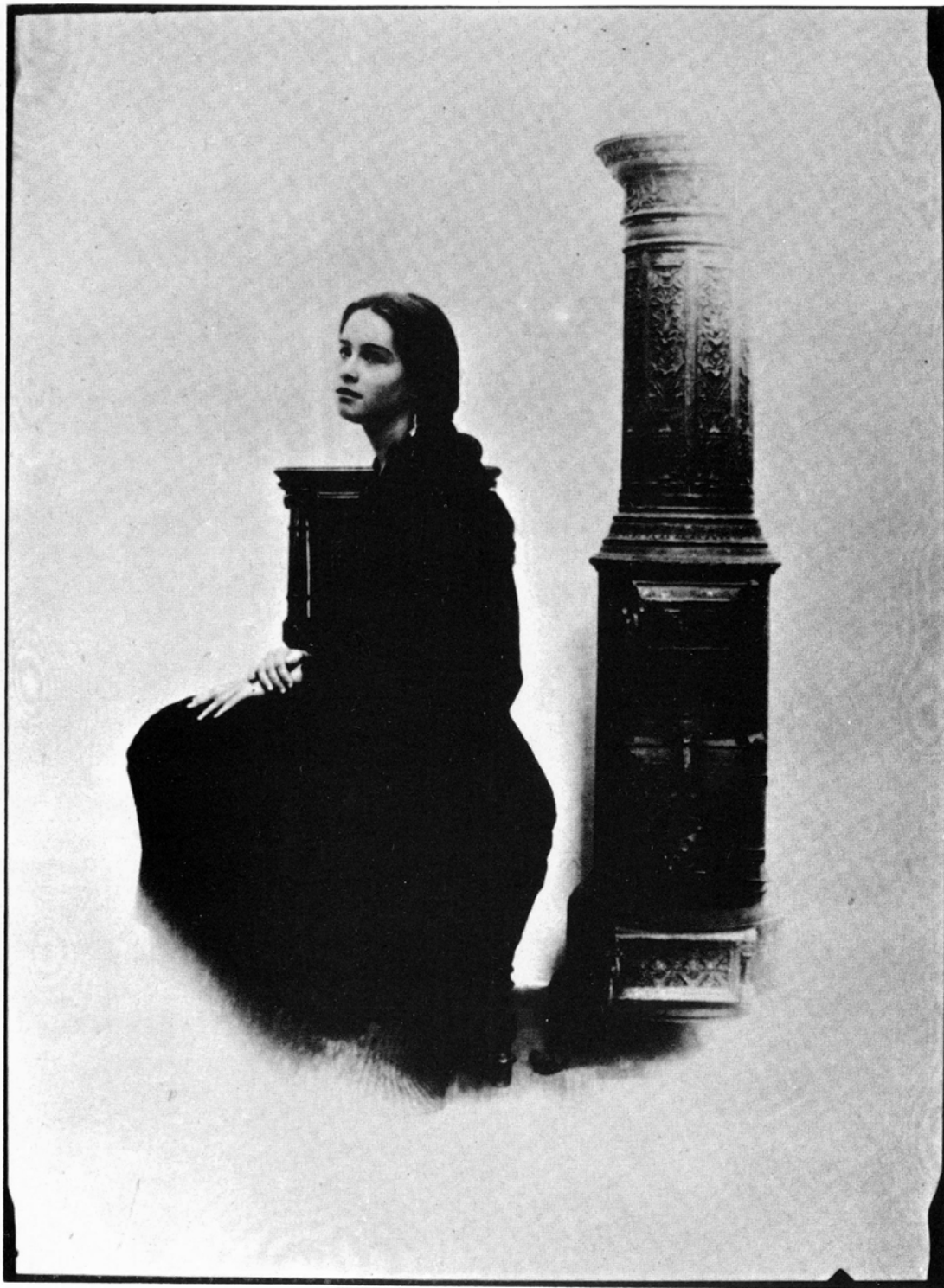
Mint műtárgy ☆ As Work of Art
színes ☆ colour

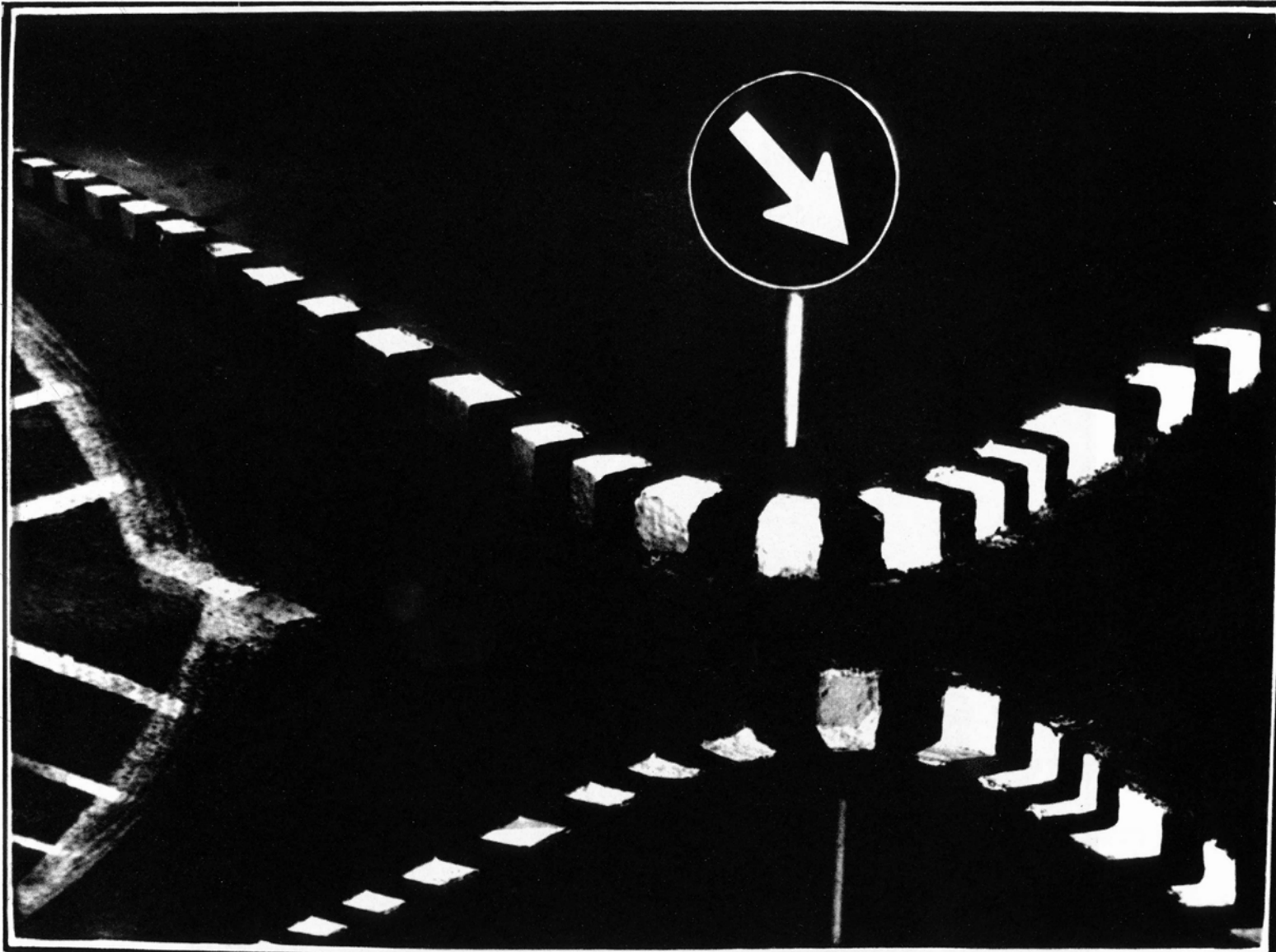
BAJTAI Lajos
Városkép ☆ View of the Town
színes ☆ colour

BALASY Pál
„Atlósan” ☆ „Diagonally”

BALLA András
Meditáció ☆ Meditation
színezett ☆ coloured

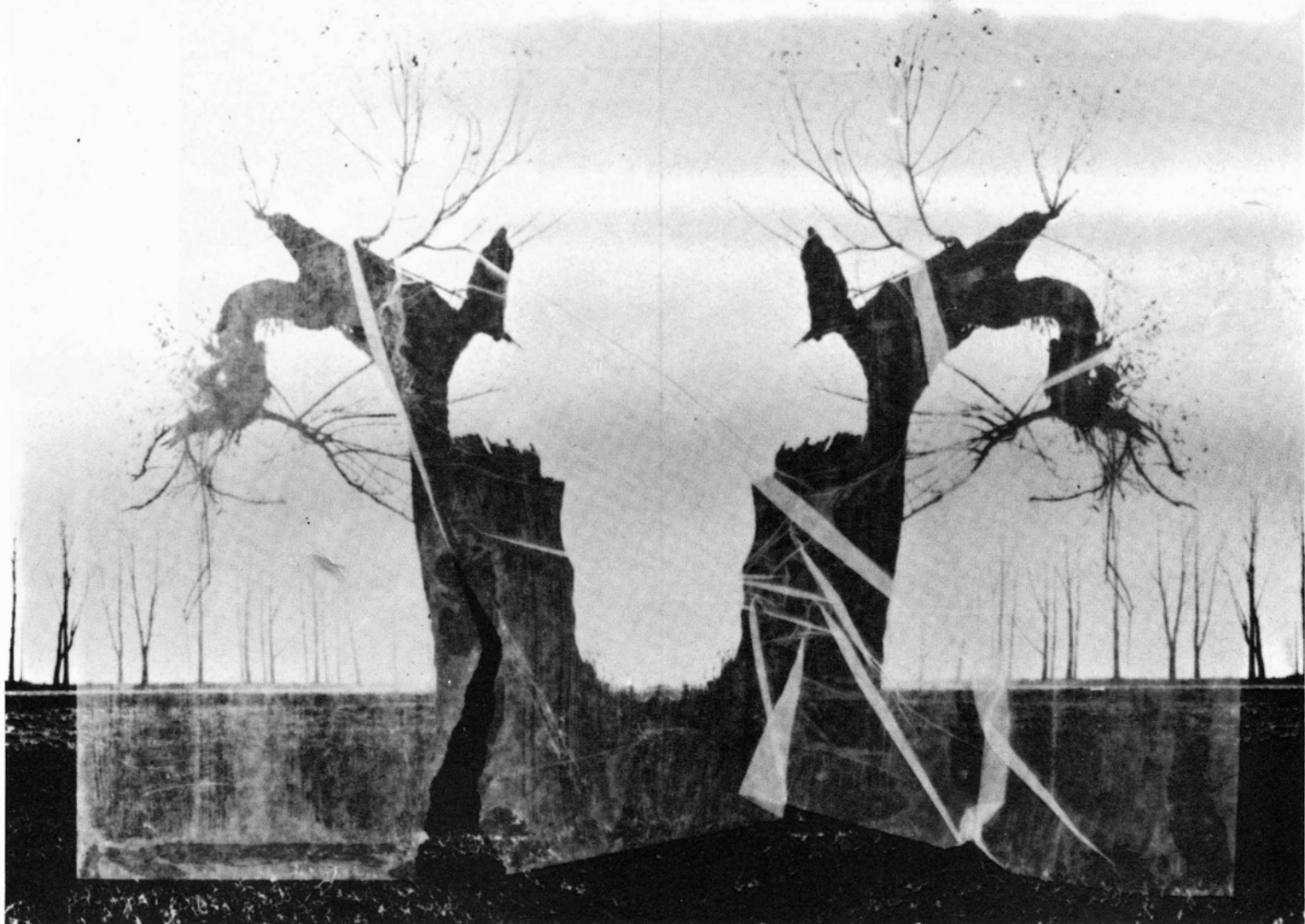
BLINCZINGER Béla
Játék ☆ Play

CSERI László
Képek a családi albumból I. ☆ Pictures from the Family Album I.

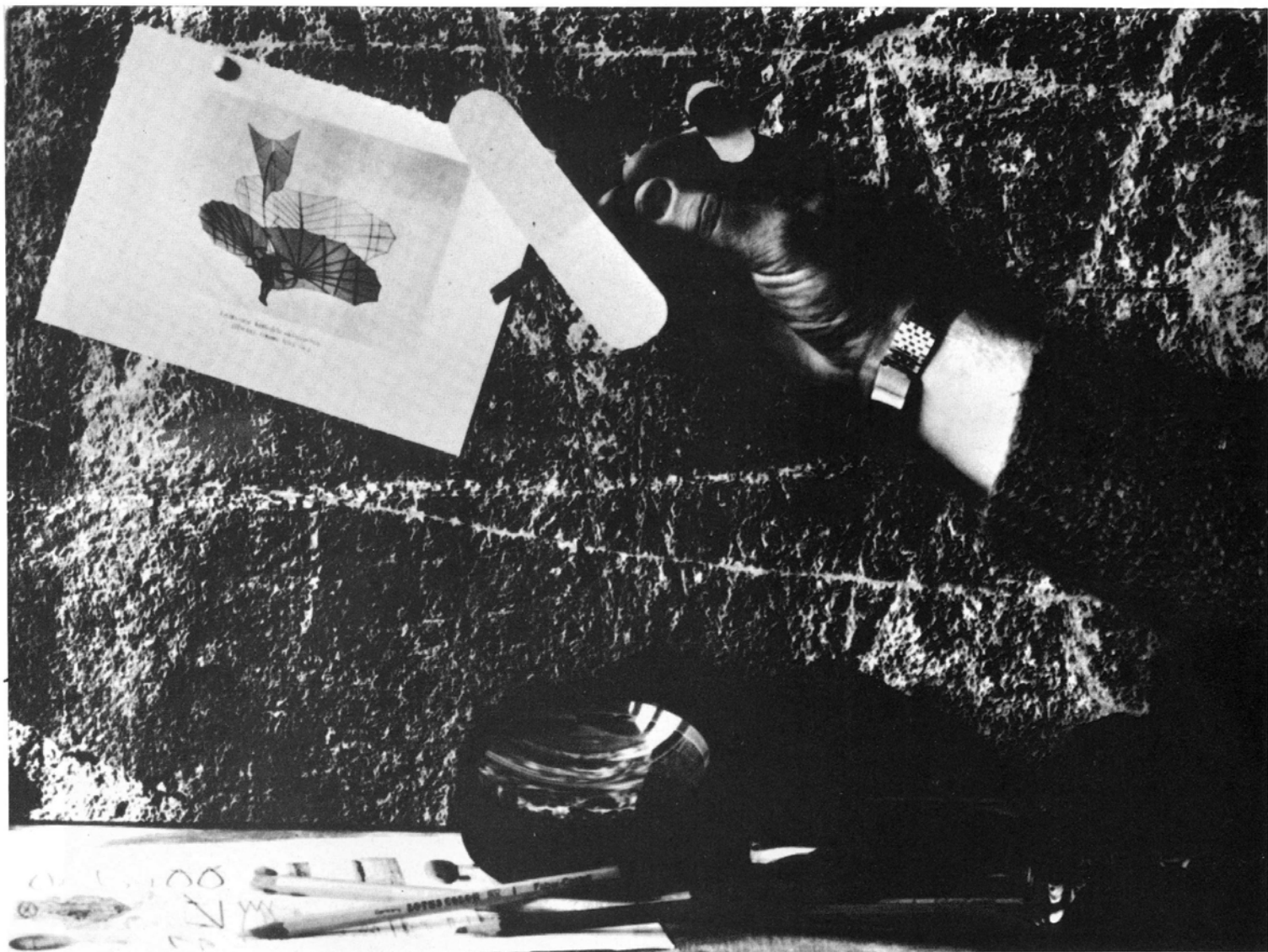
DALLOS László
Cím nélkül ☆ Without Title

DOBOSY László
Sebek II. ☆ Wounds II.

FÁBIAN Dénes
„Polacolor No. 5.” ☆ „Polacolor No. 5.”
színes ☆ colour

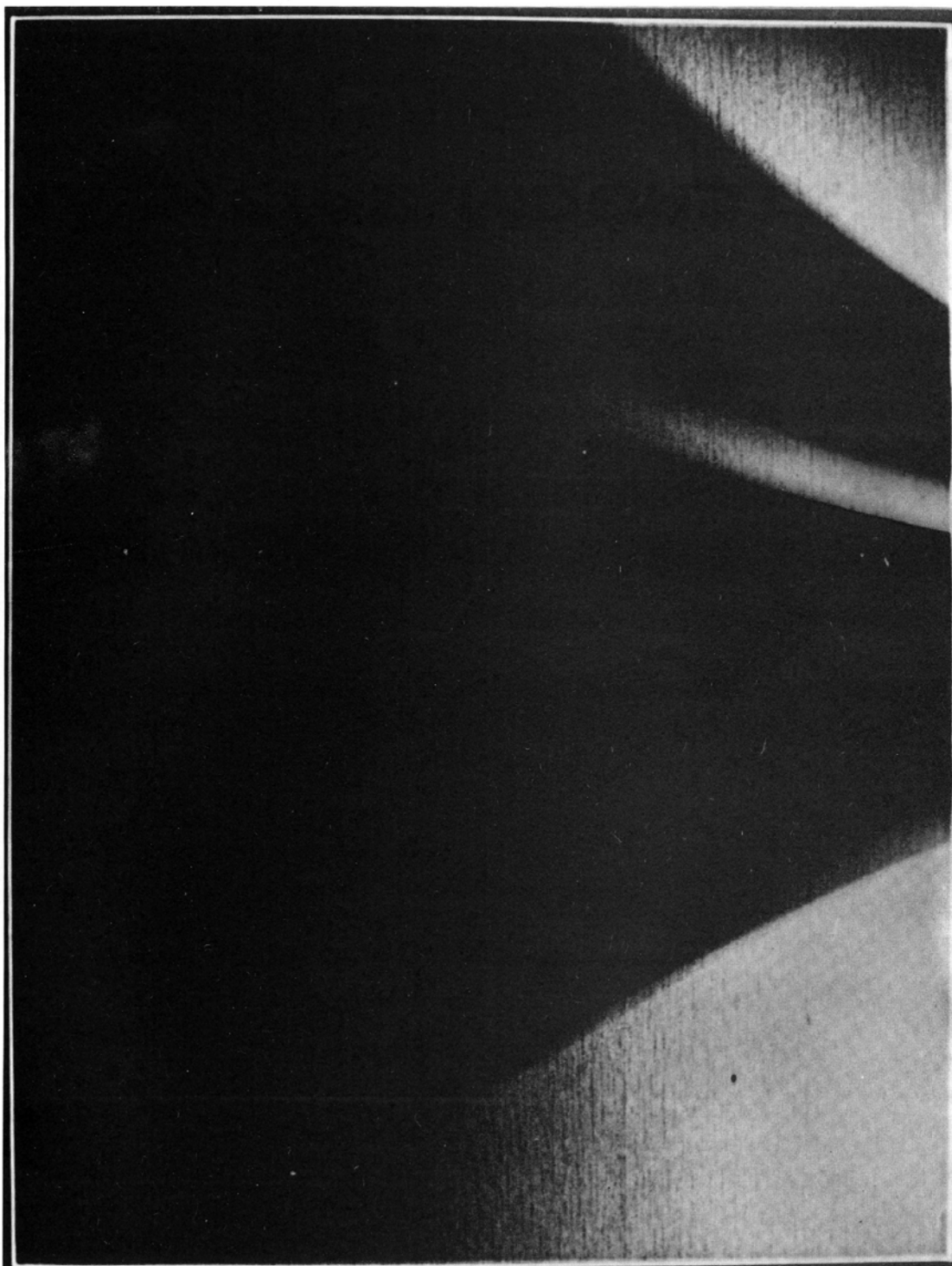

FEJER Ernő

Pótcselekvés csendélet XXI ☆ Substitute Act Still Life XXI.
barnított, színezett ☆ browned, coloured

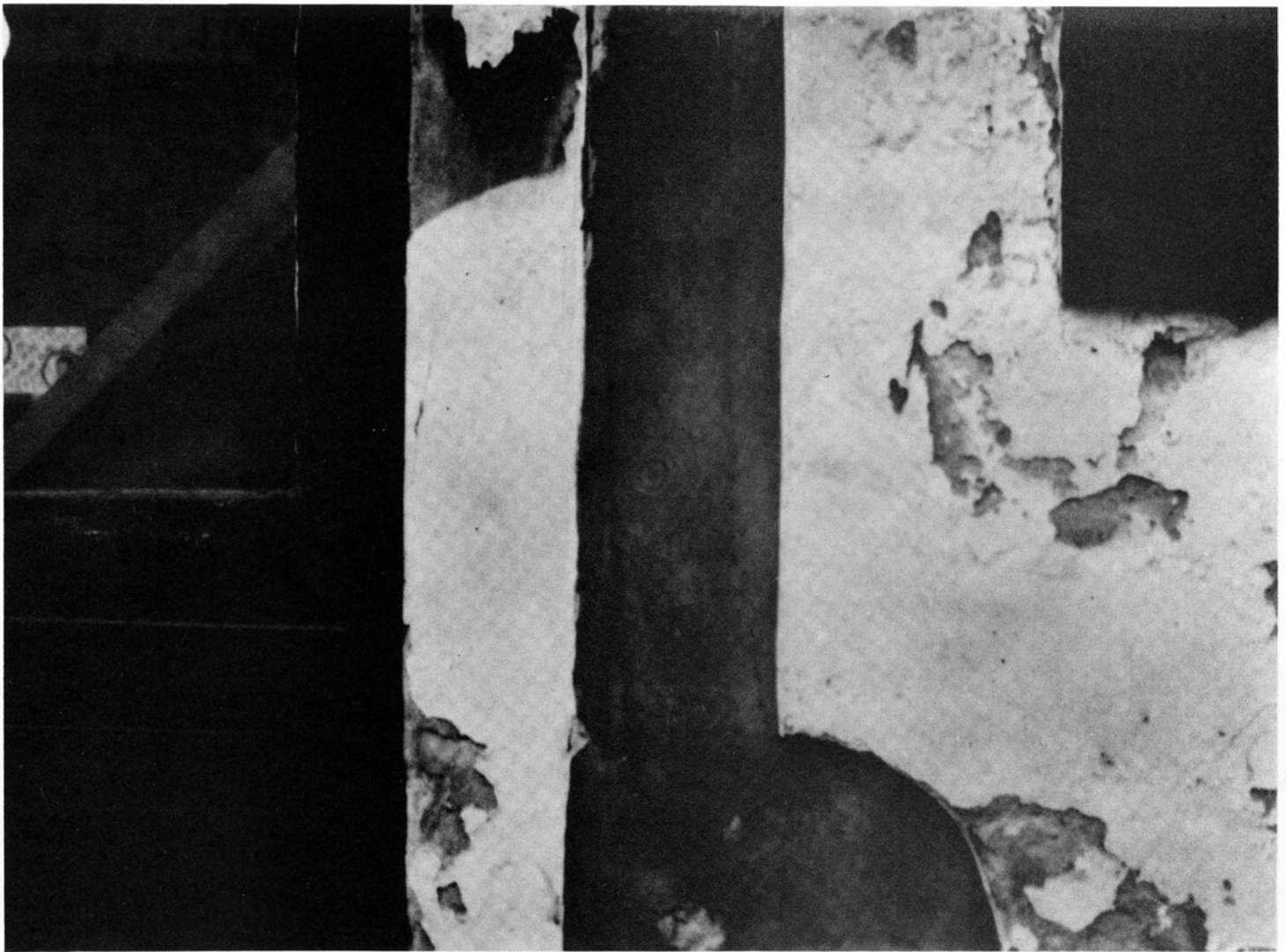
FUSZENECKER Ferenc
Éva ☆ Eve
vaslemez ☆ iron sheet

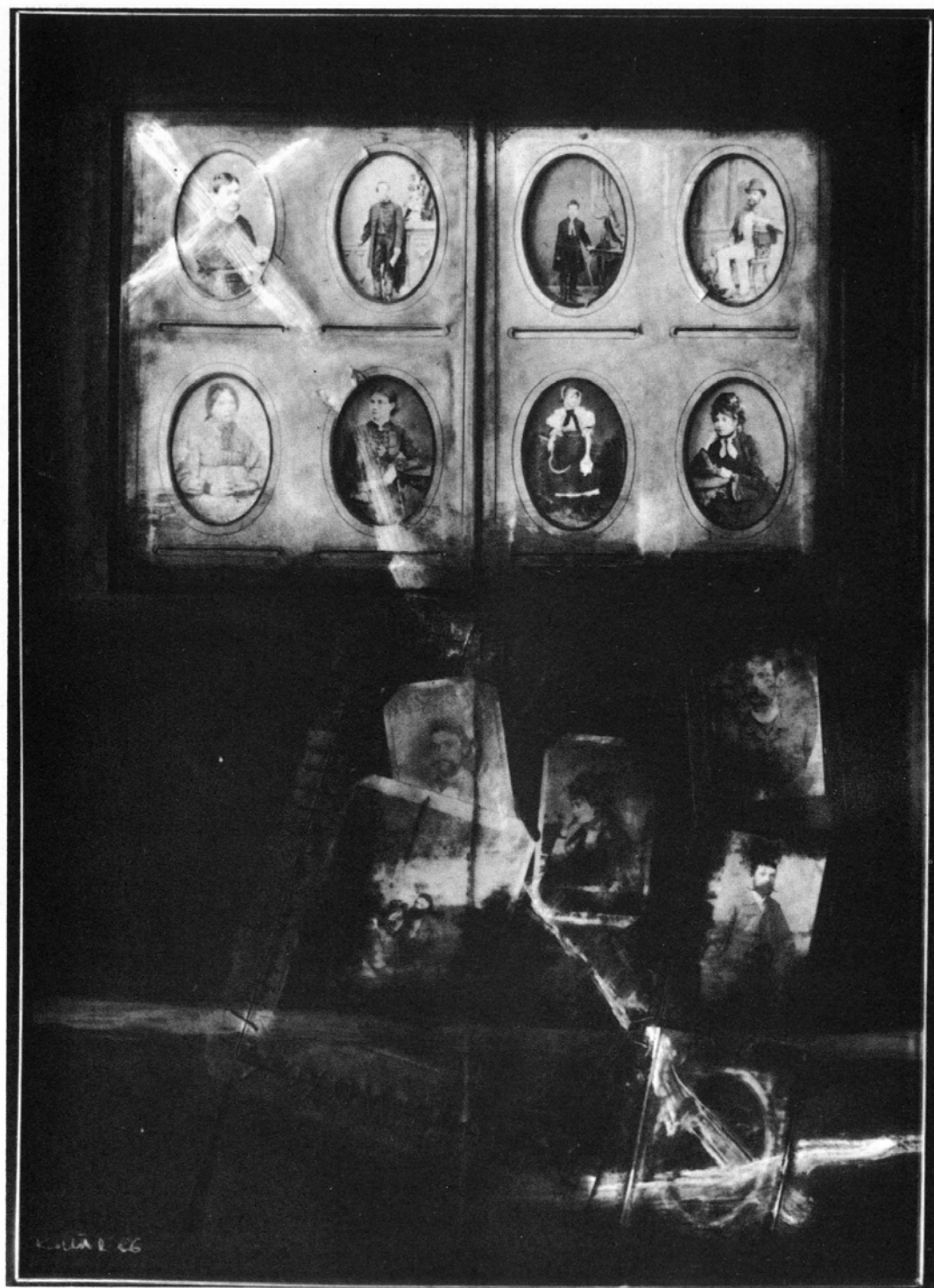
GERMAN Péter
Fények II. ☆ Lights II.

JANKOVSKY György
Week-end ház ☆ Summer Cottage IV.
színezett fekete-fehér ☆ coloured black and white

KECSKEMÉTI Kálmán
„Kompozíció” ☆ ‚Composition’
színes ☆ colour

KOLLAR György

Képi gondolatok egy eldobott emlékalbumról

Pictorial Thoughts about a Discarded Keepsake Album

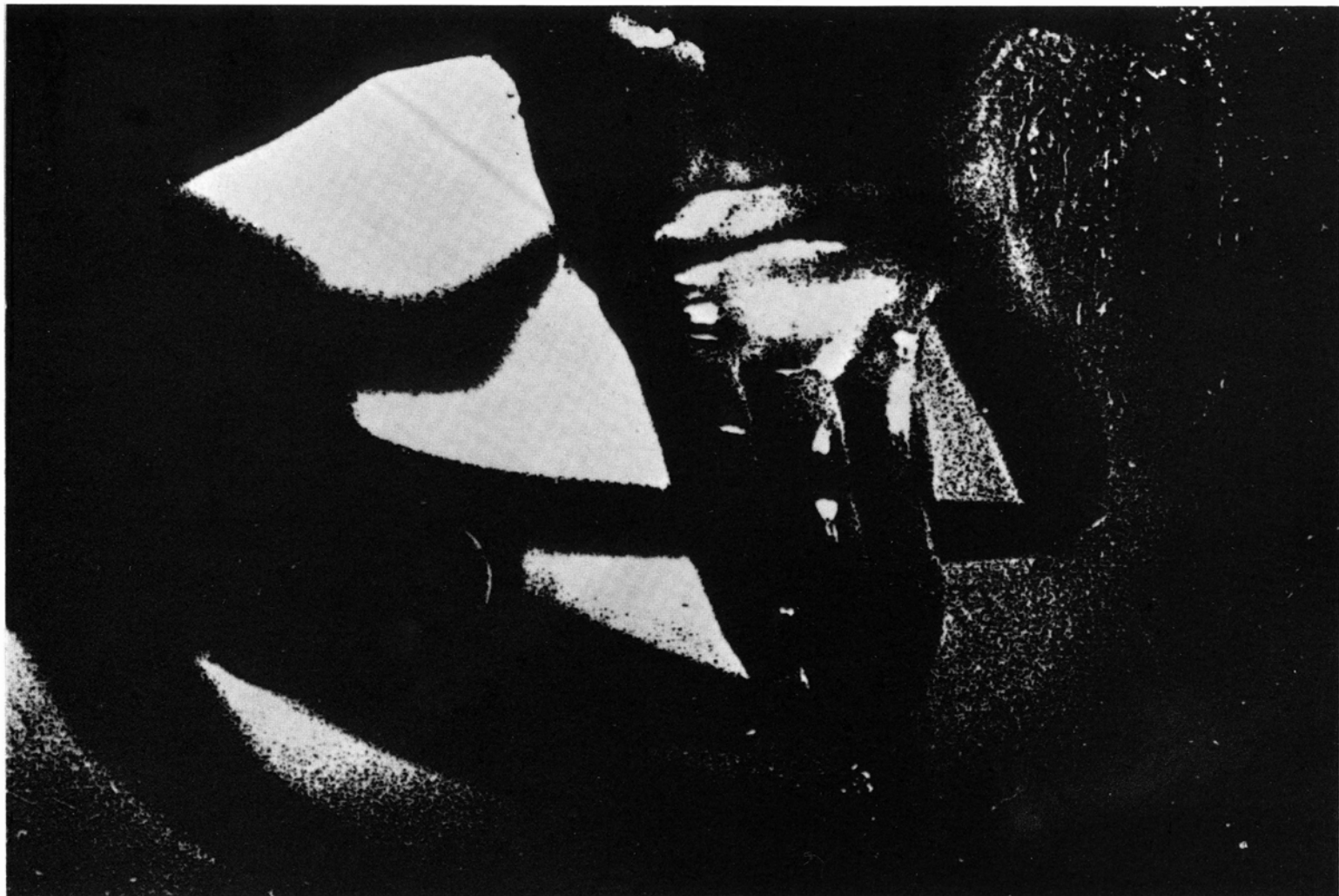
applikáció, színes

collage, colour

KOLLÁR István
Leningrádi emlékkép ☆ Memories of Leningrad

KOVACS Péter
„Zs-nek" ☆ „For Zs'
xerox ☆ xerox

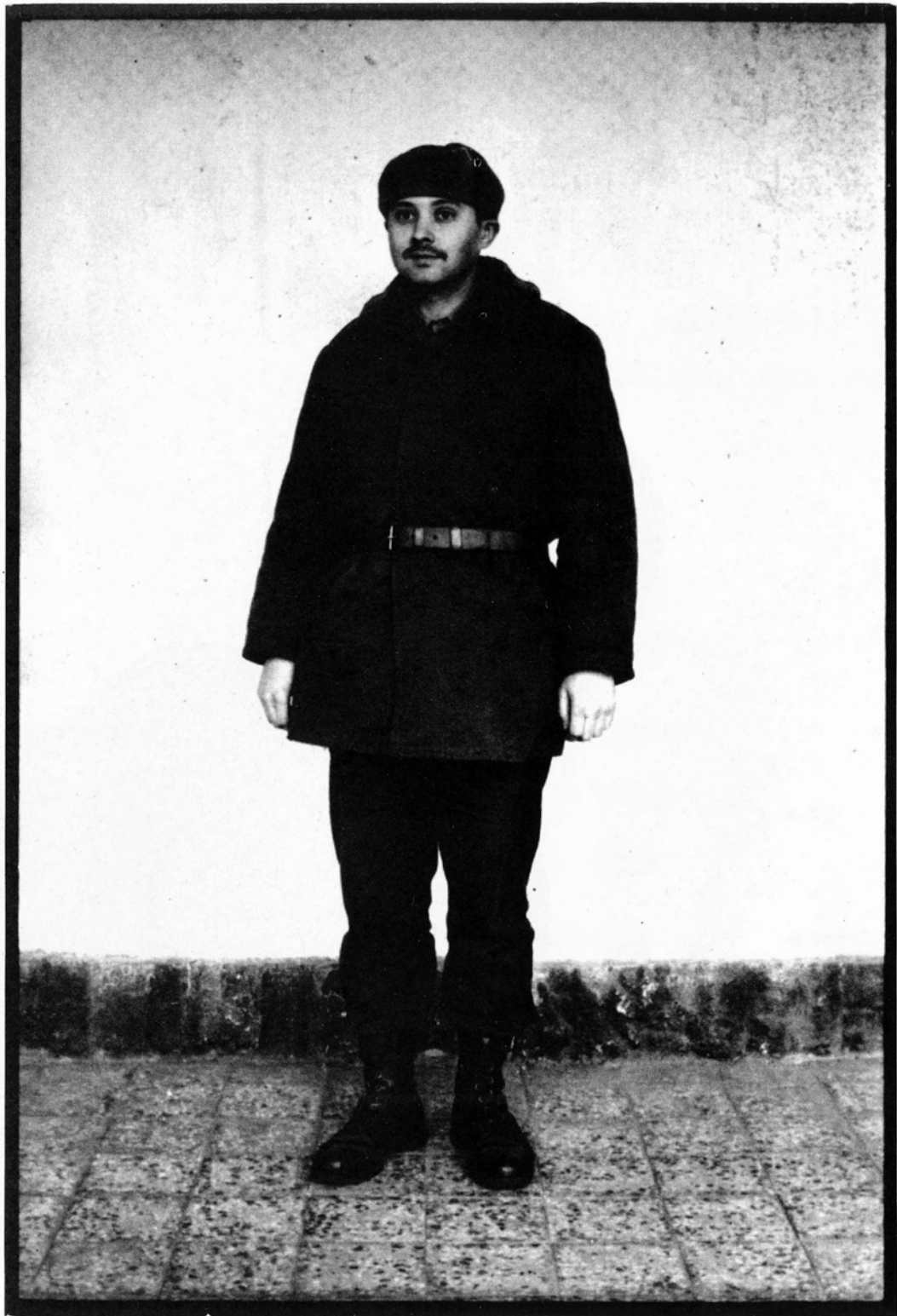
KOVÁCS Sándor
Viszonylatok II. ☆ Relations II.
színes ☆ colour

LUX Antal
Test ☆ Body

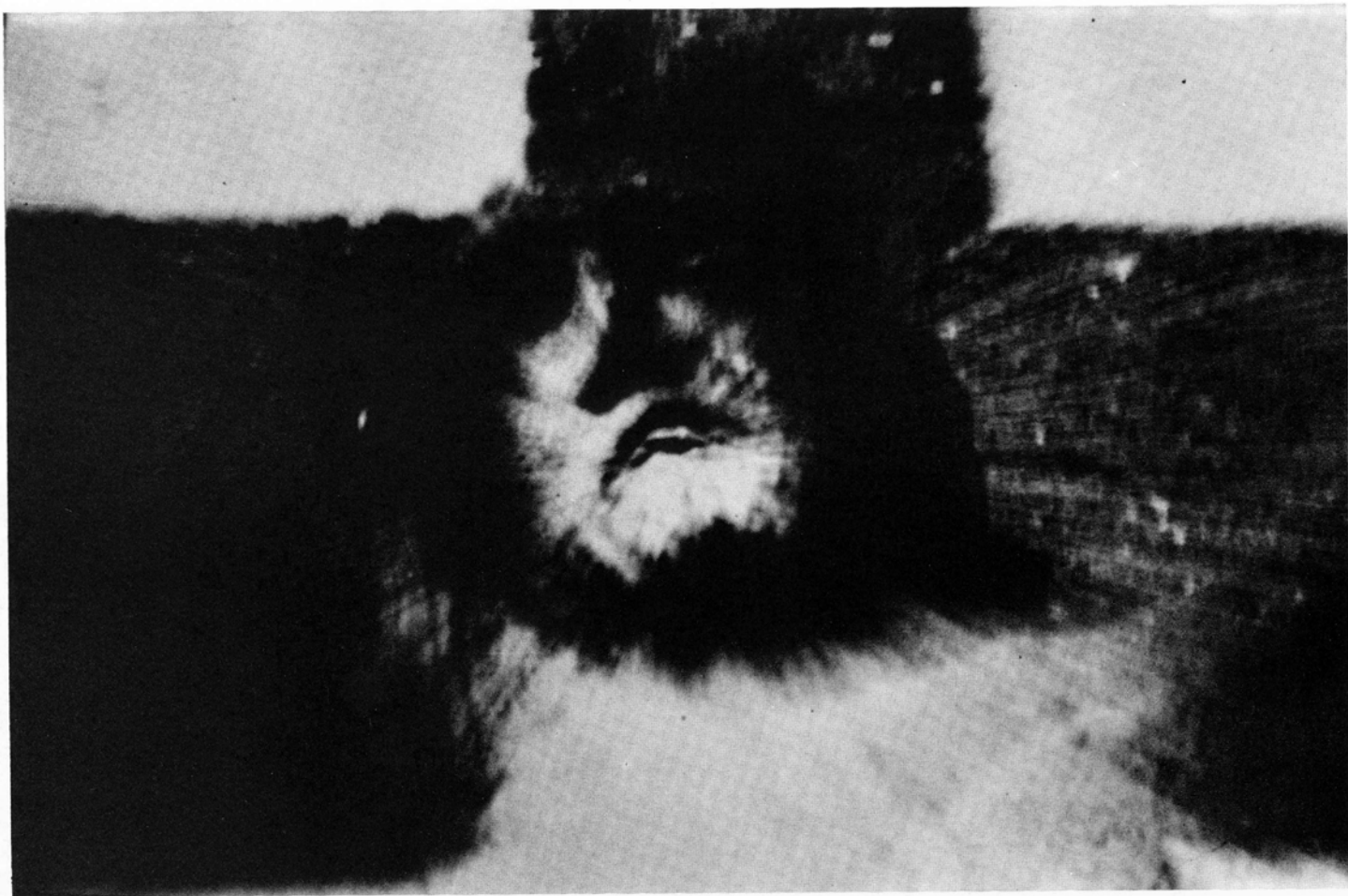
MARSALKÓ Péter
Cím nélkül ☆ Without Title
színes ☆ colour

MUDRAK Attila
Honvédportrék ☆ Soldier Portraits

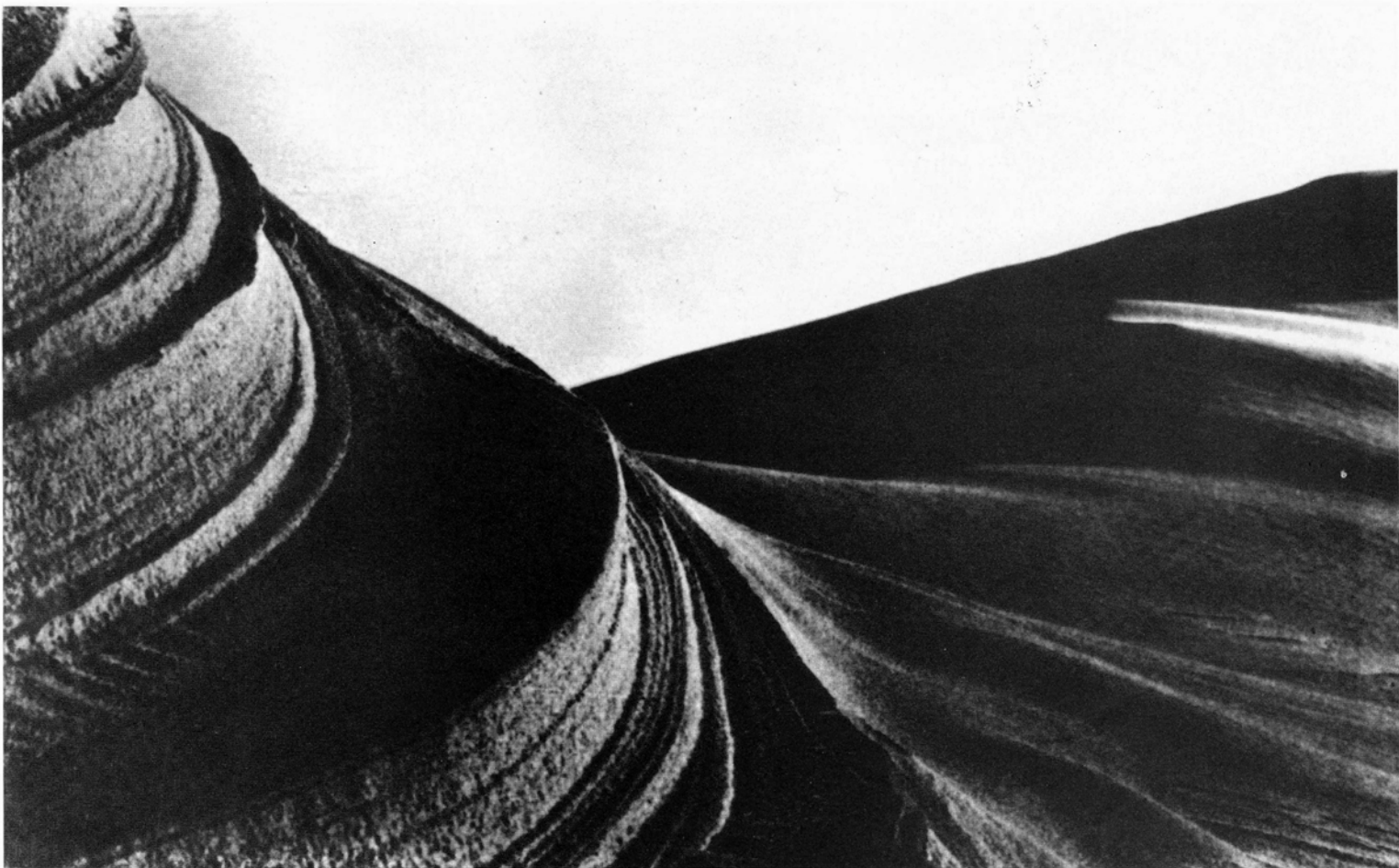
NAGY Péter
Csodálatos egy nap ☆ What a Wonderful Day

NÉMETH Zoltán

Templom függönye ☆ Curtain of the Church

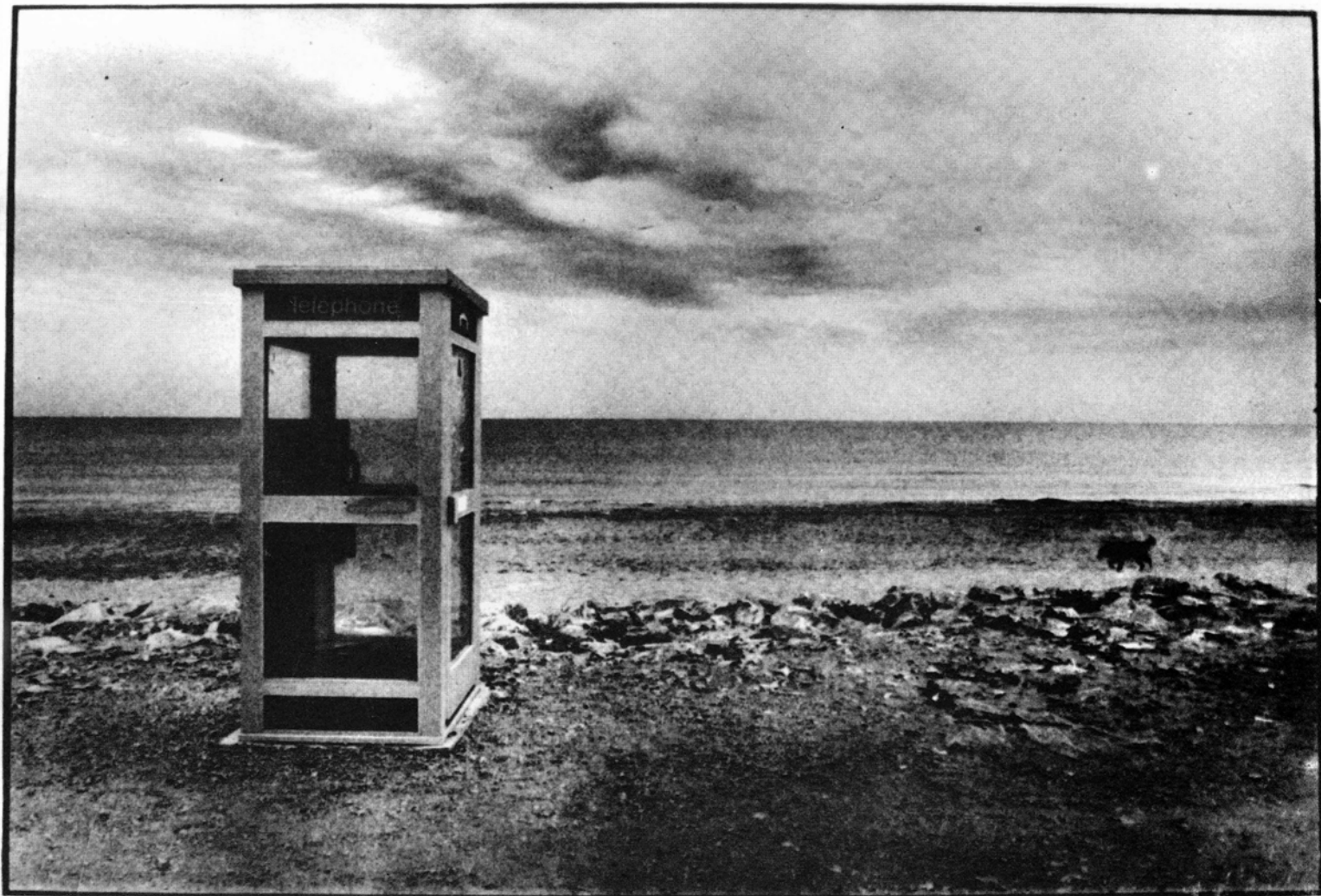
színes ☆ colour

NORMANTAS Paulius
Dūnėk V. ☆ Dunes V.

PÁCSEK Attila
Életrépek I. ☆ Genres I.
színezett ☆ coloured

PETROCZY András
Tenger I. ☆ Sea I.

ROSTA József
Arcfénykép ☆ Face Photograph

SIPEKI Gyula
Emlékkép ☆ Memory
xerox ☆ xerox

STB KÉPES HIRADÓ

STB Group

„STB Képes Híradó” ☆ „STB Pictorial News”
applikáció ☆ collage

SZAMÓDI Zsolt
„Fehér” ☆ ‚White’
színes ☆ colour

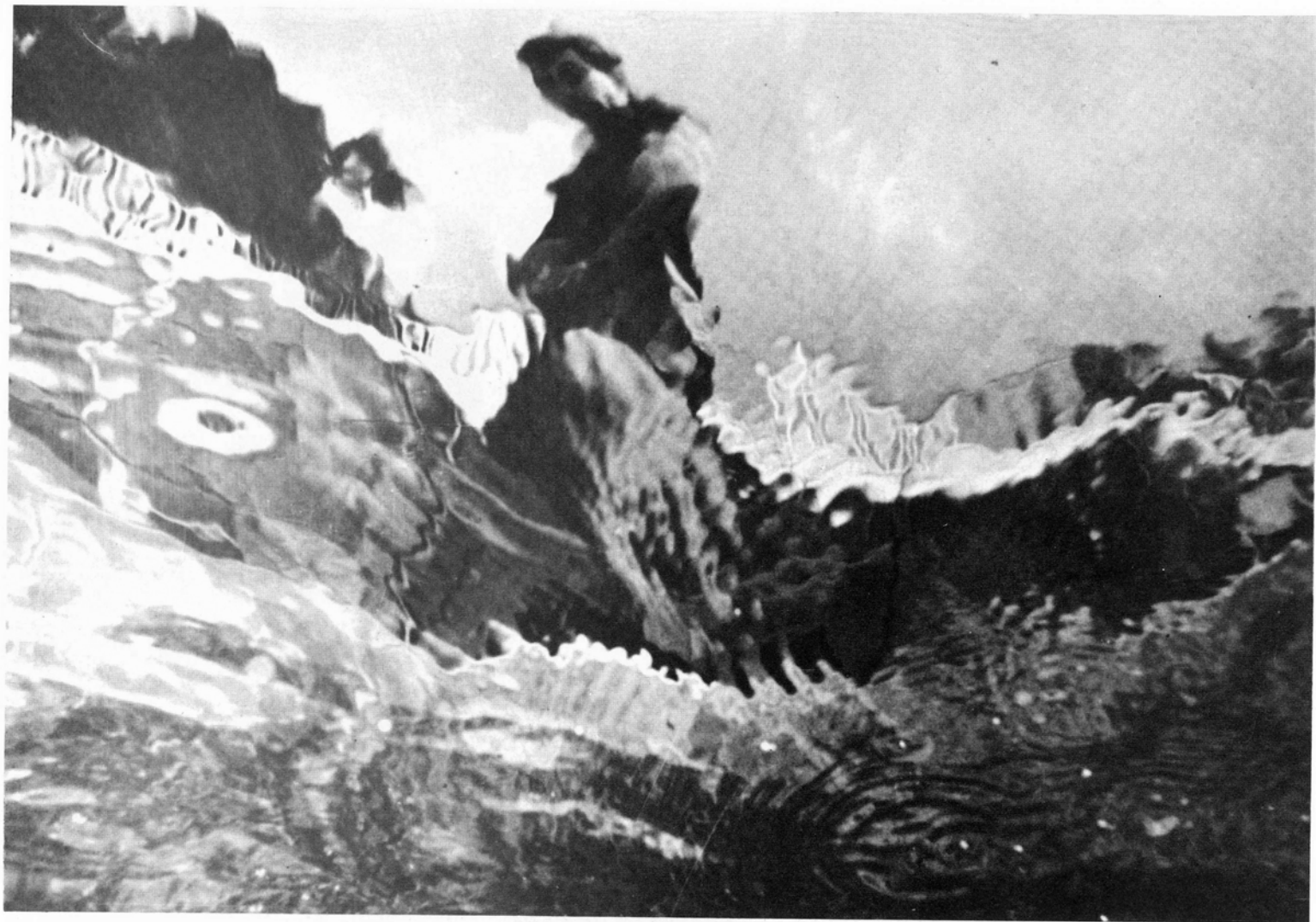
SZIJARTÓ Ernő

Bejárat ☆ Entrance

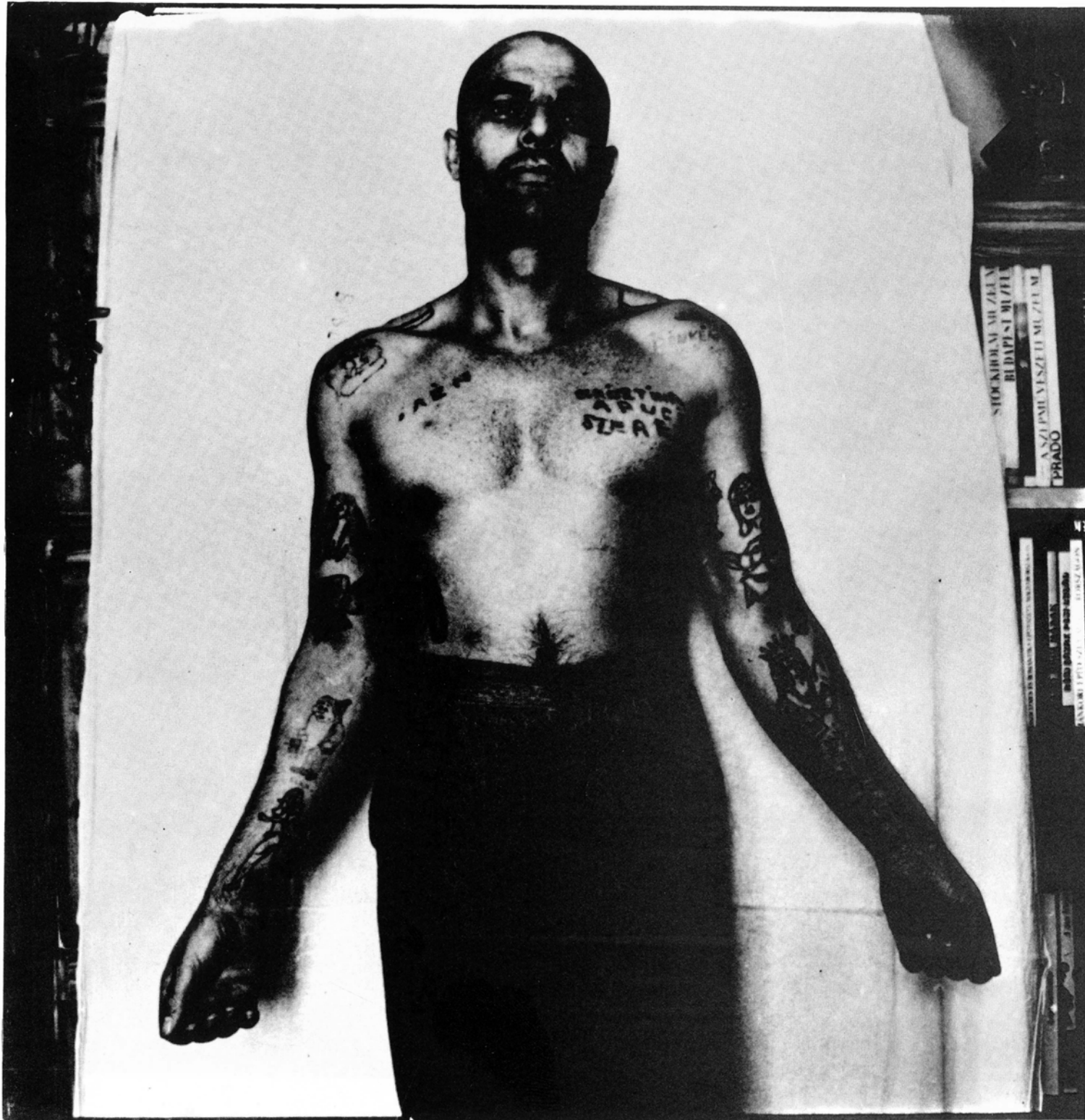
színes ☆ colour

TAMASI Péter
„Tény-kép” ☆ ‚Fact-o-graph’
színezett xerox ☆ coloured xerox

TATAI Tibor
A tükör II. ☆ Mirror II.

TIMÁR Péter
Tetovált ember ☆ Tattooed Man

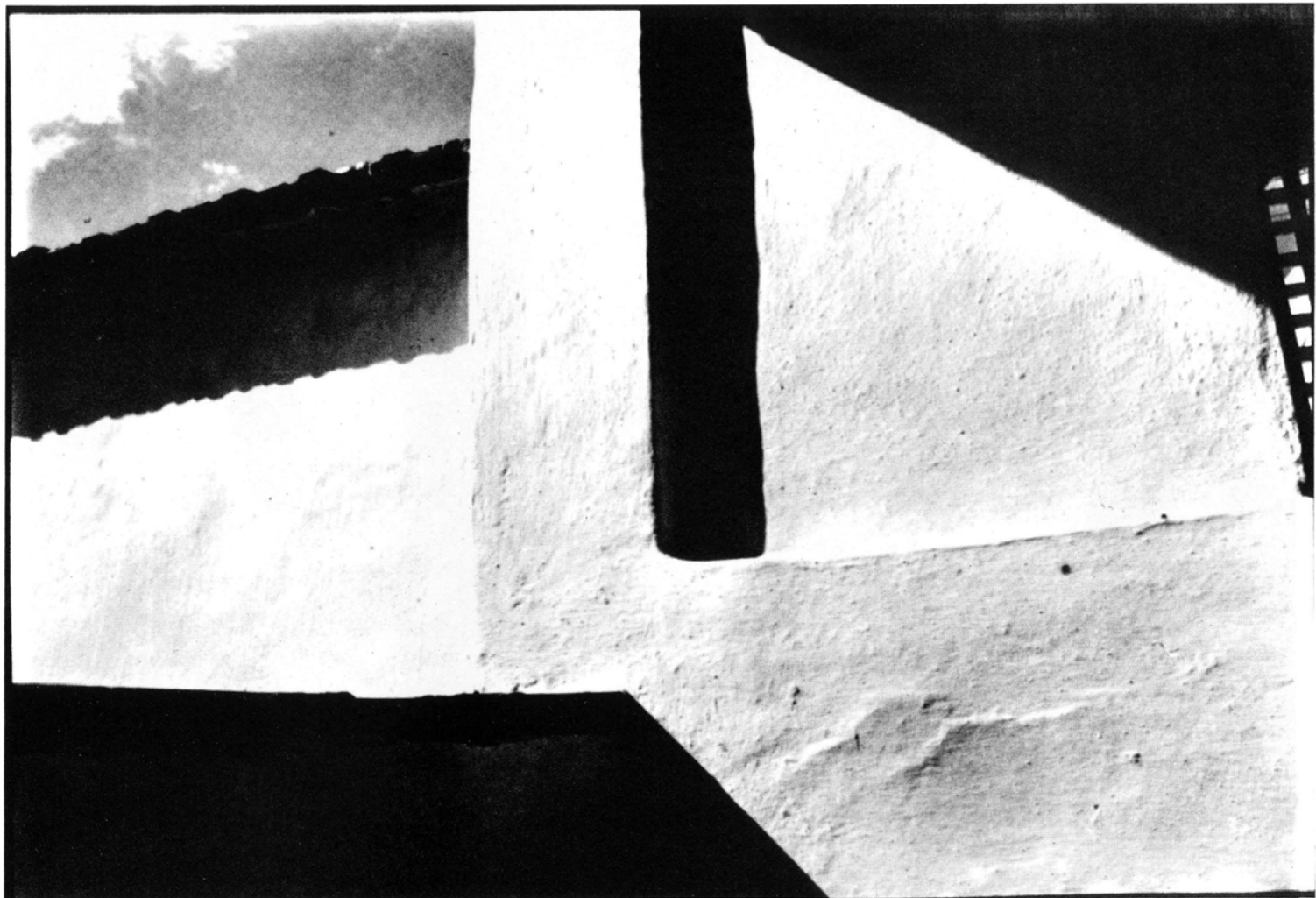
TÓTH György
Érzelmi állapot ☆ Emotional Condition

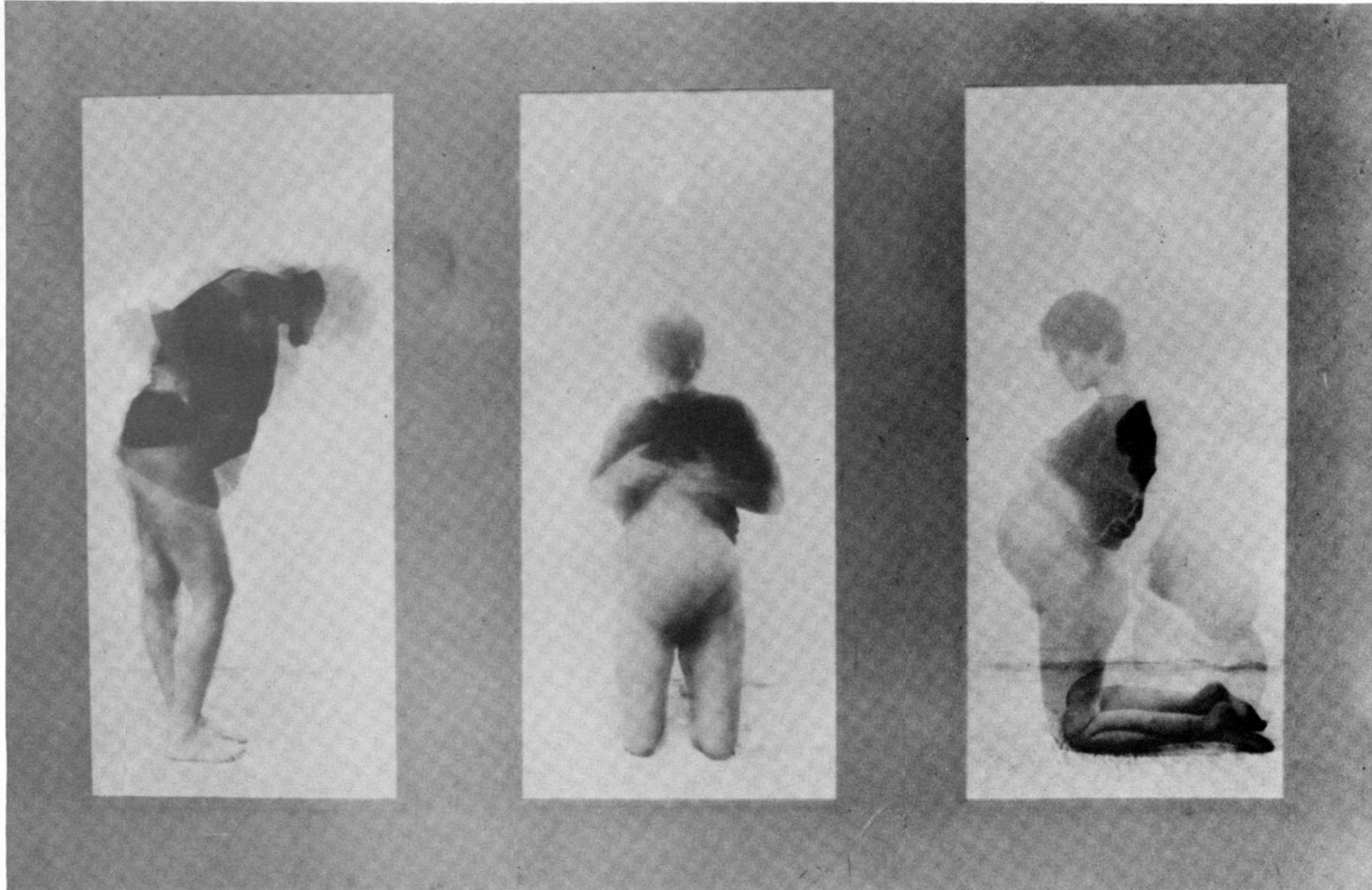
TÖRÖK László
„Idézet Balaskó Jenőtől” IV. ☆ „Citation from Jenő Balaskó”
színes ☆ colour

TROMBITÁS Tamás
"Önfénykép '85 ☆ Self-photograph '85

VÁRADI Zoltán
Cím nélkül ☆ Without Title

VINCZE Mariann
„Más" ☆ 'Different'

KATALÓGUS

ARANYI SÁNDOR

Cím nélkül
Mint műtárgy
Kompozíció
Életrajz

BAJTAI LAJOS

Városkép

BALÁSY PÁL

Átlósan

BALLA ANDRÁS

Utolsó meditáció I–III.

BLINCZINGER BÉLA

Kísérlet II.
Játék
Architektúra
Kompozíció

CSERI LÁSZLÓ

Képek a családi
albumból I–V.

DALLOS LÁSZLÓ

Cím nélkül I.
Cím nélkül II.

DOBOSY LÁSZLÓ

Sebek II.

FÁBIÁN DÉNES

Polacolor III.
Polacolor V.

FEJÉR ERNŐ

Pótcselekvés csendélet
IX. XV. XXI. XVIII.

FUSZENECKER FERENC

Reggel
Éva

GERMÁN PÉTER

Fények I. II. III.

JANKOVSKY GYÖRGY

Week-end ház I. II. III. IV.

KECSKEMÉTI KÁLMÁN

Vörösben
Helyszín No. 6324
Rétegek
Palimpszeszt
Kompozíció

KOLLÁR GYÖRGY

Képi gondolatok egy
kidobott emlékbumból

KOLLÁR ISTVÁN

Leningrádi emlékképek III.

KOVÁCS PÉTER

Csend
Forrás
Zs-nek
Cím nélkül

KOVÁCS SÁNDOR

Kódolt információ
Viszonylatok I. II.

LUX ANTAL
Test I–III.

MARSALKÓ PÉTER

Cím nélkül I. II. III.

MUDRÁK ATTILA

Honvédportrék I–VIII.

NAGY PÉTER

Nézz a szemembe!
Csodálatos egy nap

NÉMETH ZOLTÁN

Templom függőnye

NORMANTAS PAULIUS

Dünék III. IV. V.

PÁCSER ATTILA

Életképek I. II.

PETRÓCZY ANDRÁS

Tenger I. III. IV.

ROSTA JÓZSEF

Arcfénykép I.

SIPEKI GYULA

Emlékkép

STB Csoport

Titanic megtalálása I-II.
STB Képes Híradó

SZAMÓDY ZSOLT

Fehér

SZIJÁRTÓ ERNŐ

Bejárat

TAMÁSI PÉTER

Dömös 1986.
Tény-kép

TATAI TIBOR

Tükör II. III.

TIMÁR PÉTER

Tetovált ember I., II., III.

TÓTH GYÖRGY

Érzelmi állapot II. III.

TÖRÖK LÁSZLÓ

Idézet Balaskó Jenőtől
I., II., III., IV., V.

TROMBITÁS TAMÁS
Önfénykép I–V.

VÁRADI ZOLTÁN

Cím nélkül I–IV.

VINCZE MARIANN

Más

KATALOGUE

SÁNDOR ARANYI

Without Title
Composition
As Work of Art
Biography

LAJOS BAJTAI

View of the Town

PÁL BALÁSY

Diagonally

ANDRÁS BALLA

Last Meditation I-III.

BÉLA BLINCZINGER

Experiment II.
Play
Architecture
Composition

LÁSZLÓ CSERI

Pictures from the Family
Album I-V.

LÁSZLÓ DALLOS

Without Title I.
Without Title II.

LÁSZLÓ DOBOSY

Wounds II.

DÉNES FÁBIÁN

Polacolor III.
Polacolor V.

ERNŐ FEJÉR

Substitute Act-still life
IX., XV., XXI., XVIII.

FERENC FUSZENECKER

Morning
Eve

PÉTER GERMÁN

Lights I., II., III.

GYÖRGY JANKOVSKY

Summer Cottage
I., II., III., IV.

KÁLMÁN KECSKEMÉTI

In Red
Spot No 6324
Layers
Palimpsest
Composition

GYÖRGY KOLLÁR

Pictorial Thoughts about
a Discarded Keepsake
Album

ISTVÁN KOLLÁR

Memories
of Leningrad III.

PÉTER KOVÁCS

Silence
Source
For ZS
Without Title

SÁNDOR KOVÁCS

Relations I., II.

ANTAL LUX
Body I-III.

PÉTER MARSALKÓ

Without Title I., II., III.

ATTILA MUDRÁK

Soldier Portraits I-VIII.

PÉTER NAGY

Look into my Eyes!
What a Wonderful Day!

ZOLTÁN NÉMETH

Curtain of the Church

PAULIUS NORMANTAS

4400 Nyíregyháza
Dunes III., IV., V.

ATTILA PÁCSER

Genres I., II.

ANDRÁS PETRÓCZY

Sea I., III., IV.

JÓZSEF ROSTA

Face Photograph I.

GYULA SIPEKI

Memory

STB Group

Finding of Titanic I-II.
STB Pictorial News

ZSOLT SZAMÓDI

White

ERNŐ SZIJARTÓ

Entrance

PÉTER TAMÁSI

Dömös 1986.
Fact-o-graph

TIBOR TATAI

Mirror II. III.

PÉTER TIMÁR

Tattooed Man I. II. III.

GYÖRGY TÓTH

Emotional Condition II. III.

LÁSZLÓ TÖRÖK

Citation from Jenő Balaskó

TAMÁS TROMBITÁS
Self-photograph

MARIANN VINCZE

Different

ZOLTÁN VÁRADI

Without Title I-IV.

86.1311 KCSUE. - F. k.: Peterka Árpád